

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Styret i SPAREBANK 1 SØR-NORGE ASA
Postboks 250
4068 STAVANGER

Vår referanse
25/10345
Deres referanse
097cf16e2ed4

15.06.2026

Tilsynsrapport

1 Innledning

Finanstilsynet gjennomførte tilsyn 21. og 22. oktober 2025 i SpareBank 1 Sør-Norge. Formålet med tilsynet var å vurdere bankkonsernets system for intern virksomhets- og risikostyring. Finanstilsynet vurderte særlig bankens prosesser for å etablere og revidere risikostrategi, risikoappetitt og den løpende rapporteringen og oppfølgingen av risikoprofilen. Videre ble styrets involvering og oppfølging av den daglige ledelsen vurdert. Denne tilsynsrapporten bygger på Finanstilsynets foreløpige rapport fra 14. april 2026 og styrets kommentar til denne fra 29. mai 2026.

2 Finanstilsynets oppsummering

Finanstilsynet mener at banken har etablert et styringsrammeverk som i hovedsak er tilpasset virksomheten, men at det er noen områder som bør forbedres. Risikoappetitrammeverket bør utvikles videre for å være mer tilgjengelig og relevant for alle risikoer. Risiko- og etterlevelsesrapporteringen bør ta tydeligere utgangspunkt i vedtatt risikoappetitt.

Etter en omorganisering i februar 2026 er ingen av lederne av kontrollfunksjonene i 2. linje medlem av konsernledelsen. Finanstilsynet mener dette svekker særlig risikodirektørens forutsetninger for proaktiv dialog om risikoforhold med ledelsen og styret. Finanstilsynet mener beste praksis er at risikodirektøren er med i konsernledelsen.

Finanstilsynet mener at banken må styrke arbeidet med å dokumentere internkontrollen og kontrollaktiviteter. Banken bør også styrke prosessen med å gjennomføre planlagte tiltak etter at internrevisjonen har pekt på svakheter i sine rapporter.

Finanstilsynet noterer at styret i all hovedsak sier seg enig i Finanstilsynets vurderinger i foreløpig tilsynsrapport, og at styret vil sikre at banken utvikler og forbedrer forholdene som er påpekt.

3 Finanstilsynets vurderinger

3.1 Forhold knyttet til styret og ledelsen

3.1.1 Styrets ansvar

Forvaltnings- og tilsynsansvar

Styret har ansvar for forvaltningen av foretaket samt å føre tilsyn med den daglige ledelsen og med foretakets virksomhet for øvrig. Styret skal fastsette instruks for daglig leder og sørge for at daglig

leder regelmessig gir styret informasjon om foretakets virksomhet med mer (finansforetaksloven § 8-6). Styrets ansvar for å føre tilsyn med den daglige ledelse innebærer at styret ved behov utfordrer ledelsens løpende rapportering, beslutninger og vurderinger. Styret skal også organisere og fastsette retningslinjer for internrevisjonen (finansforetaksloven § 8-16 (2)) og godkjenne internrevisjonens ressurser og planer på årlig basis (CRR/CRD-forskriften § 40). Finanstilsynet forventer at styret sikrer at dokumentasjon av styrets ulike vurderinger og beslutninger i styre- og utvalgsprotokoller er tilstrekkelig til å belyse behandlingen av vesentlige saker i ettertid, samt at det fremkommer av protokollene dersom styret har utfordret administrasjonen eller medlemmer har uttrykt et syn som avviker fra flertallets.

Styret i SpareBank 1 Sør-Norge har vedtatt instruks for konsernsjef som angir ansvar, myndighet og plikter overfor styret. Finanstilsynet vurderer at instruksen er dekkende når det gjelder daglig leders oppgaver og plikter som følger av relevant lovgivning. Finanstilsynet mener styret bør vurdere å inkludere krav til konsernsjefens styredeltakelse i viktige foretak der banken har en vesentlig eierandel. Finanstilsynet mener at daglig leders instruks også bør inneholde krav til konsernsjefen når det gjelder å etablere en god bedrifts- og risikokultur.

Styret har vedtatt en instruks for internrevisjonsfunksjonen med formål å definere rollen, sette rammer og gi føringer for funksjonens arbeid. I avtalen mellom banken og internrevisor vises det til at internrevisjonen skal bistå styret og konsernsjef med å ivareta deres ansvar for å påse at internkontrollen er forsvarlig. En årlig revisjonsplan godkjennes av styret. Finanstilsynet peker på at det er viktig at internrevisjonsfunksjonen tildeles tilstrekkelige ressurser slik at mandatet kan oppfylles på en tilfredsstillende måte. Finanstilsynet vurderer at omfanget av internrevisjonsaktivitet i banken er begrenset gitt bankens størrelse og kompleksitet.

Finanstilsynet merket seg fra samtaler med lederne av styreutvalgene og styret at det er grundige forberedelser og omfattende dokumentasjon til møtene, at saker er gjenstand for grundig diskusjon og behandling i styret samt at administrasjonen blir utfordret av styremedlemmene ved behov. Dette underbygges av protokollene fra møtene. Finanstilsynet har notert at protokollene omtaler spørsmål til administrasjonen, hovedpunkter fra styrets diskusjoner og styrets initiativ til tiltak og særskilt oppfølging av saker. Finanstilsynets inntrykk er at utvalgene fungerer tilfredsstillende og at det er et tillitsfullt forhold mellom styret og konsernsjefen.

Styrets egevaluering

Styret skal minst årlig vurdere eget arbeid og egen kompetanse knyttet til foretakets risikostyring og internkontroll (CRR/CRD-forskriften § 35 fjerde ledd). Finanstilsynet forventer at det legges vekt på å diskutere både individuell og kollektiv egnethet, samt at resultatene fra evalueringen medfører konkrete tiltak om nødvendig.

Styret i SpareBank1 Sør-Norge evaluerer løpende sitt arbeid som del av møtene, både med og uten konsernsjefen til stede. Styreutvalgene foretar også evalueringer av sine møter. Styret setter ulike temaer på møteplanen for å øke innsikten i virksomhetsområder og tilknyttede selskap eller få informasjon om aktuelle temaer. Risikoutvalget har også som en del av sin agenda å gjennomgå ulike tema og enheter i banken. En gang i året gjennomfører styret en formalisert prosess for styreevaluering som omfatter kartlegging av den enkeltes vurdering av både arbeidsform og kompetanse. Resultatene drøftes i styret.

Finanstilsynet noterer at det i banken er bevissthet om kompetansebehovet for styremedlemmer og om styrets arbeidsform. Finanstilsynet merker seg at banken arbeider med å utarbeide en policy for kompetanseutvikling av styret. Finanstilsynet mener det er god praksis å formalisere en plan for kompetanseutvikling av styret og de enkelte medlemmer. Planen bør oppdateres løpende.

3.1.2 Daglig leders ansvar

Daglig leder skal stå for den daglige ledelsen av foretakets virksomhet og skal følge de krav som følger av relevant lovgivning samt retningslinjer og pålegg som styret har gitt. Finanstilsynet peker på viktigheten av daglig leders ansvar for å viderefordre den fastsette "tonen fra toppen" når det

gjelder regeletterlevelse generelt og holdninger, adferd og kultur i foretaket. Blant daglig leders oppgaver (finansforetaksloven § 8-11 tredje ledd) inngår å fastsette instruksjoner som angir ansvarsforhold, arbeidsoppgaver og fullmakter, samt fastsette rapporterings- og saksbehandlingsregler for de ansatte.

I samtalen under tilsynsbesøket understreket konsernsjefen at han legger stor vekt på å være synlig og tilgjengelig for både bankens ansatte, viktige kunder og andre interessenter. I tillegg til å besøke bankens kontorer er det etablert både fysiske og digitale møteplasser. For å bygge og vedlikeholde en god risikokultur pekte konsernsjefen videre på viktigheten av å ha medarbeidere med de rette holdningene.

Banken har etablert stillingsinstruksjoner for konserndirektører som er medlem av konsernledelsen. Disse utdyper i hovedsak formål med stillingen, ansvarsområder og myndighet. I tillegg er det vist til regulatoriske forhold som er spesifikke for enkelte av stillingene. Stillingsinstruksene til lederne av risikostyringsfunksjonen og compliance-funksjonen er godkjent av styret, mens øvrige er godkjent av konsernsjefen. Banken har i tillegg utarbeidet mandat med forventninger til konserndirektørene. Mandatene for risikostyringsfunksjonen og compliance-funksjonen beskriver ansvar, forventninger og mål som er felles for rollen som konserndirektør, i tillegg til å gjenta det meste fra stillingsinstruksene. Det fremgår ikke hvem som godkjenner mandatene eller hvilken status mandatene har. Finanstilsynet mener at risikostyrings- og compliance-funksjonene i store banker bør ha overordnede mandater som godkjennes av styret. Stillingsinstruksjoner som daglig leder har ansvar for å etablere bør være samordnet med mandatene, men være mer omfattende og utfyllende. Det bør også være en tydelig kobling mellom stillingsinstruksjoner og prestasjonsoppfølging.

3.1.3 Egnethet

For å sikre at virksomheten styres forsvarlig, skal det samlede styret og hvert enkelt medlem samt faktiske ledere og andre nøkkelpersoner være egnet til å oppfylle forvaltnings- og tilsynspliktene som følger av regelverket. Det stilles krav til faglige kvalifikasjoner og erfaring. Finanstilsynet understreker viktigheten av at styremedlemmene også har nødvendige personlige kvalifikasjoner som sikrer at medlemmene i tilstrekkelig grad kan utfordre og føre tilsyn med de beslutningene som treffes av foretakets daglige ledelse (finansforetaksforskriften § 9-2 femte ledd). I vurderingen av egnethet skal det også vurderes om den enkelte kan avse tilstrekkelig tid til å utøve vervet. Foretaket skal gjøre en konkret vurdering av personkretsen som skal egnethetsvurderes og jevnlig påse at disse personene oppfyller kravene til egnethet. Til dette formålet skal det være etablert hensiktsmessige retningslinjer og rutiner (Finanstilsynet rundskriv 3/2023 Vurdering av egnethetskrav).

SpareBank 1 Sør-Norge har utarbeidet en standard for egnethetsvurderinger som inkluderer krav til vurderingene, personkretsen som skal vurderes og hvem som har ansvar for å gjennomføre vurderingene. Valgkomiteen har en tydelig instruks som også omhandler krav til å gjennomføre vurdering av egnethet før kandidater foreslås til styret. Instruksen viser til at det skal legges særlig vekt på kompetansekravene som gjelder for medlemmer av styret og -utvalgene. Banken benytter eksternt rådgiver i både søk og vurdering av nye styremedlemmer. Styrets leder skal møte i valgkomiteen og orientere om styrets egnevaluering. Videre skal valgkomiteen ha samtaler med konsernsjef, styrets leder og styrets øvrige medlemmer.

Finanstilsynet mener banken har etablert tilstrekkelige retningslinjer og prosesser for å vurdere egnethet til medlemmer av styret, ledere og nøkkelpersoner.

3.2 Organisering og ansvarsforhold

3.2.1 Styring av eierrisiko og eierinteressene i SpareBank 1-alliansen

Finansforetak skal ha en klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling samt klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger (finansforetaksloven § 13-5 første ledd). Oppgaver

og tjenester som foretaket har utkontraktert til annen part må følges opp gjennom foretakets styrings- og kontrollordninger, også når oppdragstaker er et foretak som er deleid.

En vesentlig del av konsernets virksomhet foregår i andre foretak enn banken har direkte styring og kontroll med. Ut over egne datterselskaper, har banken gjennom tilhørigheten til SpareBank 1-alliansen omfattende interesser i en rekke deleide selskaper.

Finanstilsynet noterer fra bankens policy for eierstyring at eierstyring i hovedsak utøves i de respektive styrene i allianseselskapene, og at konsernsjefen sitter i styret i SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Utvikling. Ansatte i SpareBank 1 Sør-Norge utpekes til å sitte i styrene i de øvrige allianseselskapene, og banken har som mål å få styreplass i alle selskaper hvor banken har en vesentlig eierandel. Finanstilsynet noterer fra bankens redegjørelse under tilsynsbesøket at selskapene følges opp gjennom månedlig rapportering.

I bankens risikostrategi er vedtatt risikovilje for eierrisiko lav til moderat. Begrunnelsen for en delvis moderat risikovilje er særlig knyttet til størrelsen på investeringene og at SpareBank 1 Sør-Norge som eierbank er avhengig av god risikostyring i hvert enkelt felleseid selskap. SpareBank 1 Sør-Norge kan påvirke gjennom styreverv.

Finanstilsynet vurderer at samarbeidet i SpareBank 1-alliansen er en helt sentral del av bankens forretningsmodell som også legger føringer for strategier, tjenestetilbud, systemutvikling, drift og merkevare. Eierrisiko er i enkelte selskap prisgitt dynamiske eierandeler i alliansen og kapitalbehovet i selskapene endres med endringer i selskapenes risikoeksponering. Det fremgår av bankens risikostrategi at risikoviljen derfor ikke er kvantifisert, og at banken ikke har definert et tak for eierrisiko. Bankens Policy for eierrisiko skal sikre helhetlig og risikobasert oppfølging av eierrisiko i banken og beskriver krav til oppfølging og rapportering fra datterselskaper og deleide selskaper, samt tiltak ved brudd på bankens risikovilje. Eierrisiko inngår i konsernets kvartalsvise risikorapport der fem selskaper i gruppen er omtalt.

Finanstilsynet peker på at rammeverket mangler en klart definert risikoappetitt for samlet eierrisiko og at banken ikke måler den samlede eierrisikoen i risikorapporten. Risikorapporten redegjør for risikoen i de enkelte selskapene. I Policy for eierrisiko er det fastsatt måltall for eksponering i tilknyttede selskap og felleskontrollerte selskaper som andel av kjernekapital. Finanstilsynet peker på at eierrisiko utgjør en vesentlig risiko for SpareBank 1 Sør-Norge, og mener at banken bør etablere aggregerte rammer for denne risikoen.

3.2.2 Interne kontrollfunksjoner

Finansforetak skal ha interne kontrollfunksjoner med ansvar for risikostyring, etterlevelse og internrevisjon (finansforetaksloven § 13-5 (2)). Styret skal sikre at foretakets kontrollfunksjoner kan ivareta sine arbeidsoppgaver effektivt og uavhengig av de operative funksjonene (CRR/CRD-forskriften § 35 tredje ledd). Dette innebærer at funksjonene må organiseres på tilstrekkelig høyt nivå, ha tilstrekkelige ressurser og ledes av personer med erfaring og kvalifikasjoner som sikrer at de er egnet til å fylle rollen.

Finanstilsynet forventer at styret i banker legger til rette for at lederne av de interne kontrollfunksjonene opplever å ha nødvendig tilgang til og støtte i styret. Finanstilsynet anser det også som viktig at kontrollfunksjonene får tilstrekkelig tid til presentasjoner i styret, slik at styret på en direkte måte får innsikt i deres vurderinger. Styret bør bidra aktivt til å fremme kontrollfunksjonenes posisjon internt. Det er en god praksis at styret minimum årlig har separate møter med lederne av risikostyringsfunksjonen og compliance-funksjonen uten at andre fra ledelsen er til stede.

SpareBank 1 Sør-Norge har etablert interne kontrollfunksjoner for risikostyring og etterlevelse og har utkontraktert internrevisjonen. Internrevisjonsfunksjonens instruks er fastsatt av styret og funksjonen oppsummerer i tråd med instruksens minst årlig sine uavhengige vurderinger av kvaliteten og effektiviteten i konsernets risikostyring og internkontroll. Kontrollfunksjonene i 2. linje ledes av henholdsvis Konserndirektør Risikostyring og Konserndirektør Compliance. Funksjonene

er over tid styrket med økte ressurser, sist ved fusjonen i 2024. Finanstilsynet har notert seg fra styreprotokollene og samtalene at bankens Konserndirektør Risikostyring har en god posisjon i banken og at Konserndirektør Compliance fremstår med nødvendig senioritet og styrke til å eskalere aktuelle forhold ved behov. Begge møter jevnlig i risikoutvalget og i styret. Lederne av begge funksjoner var på tidspunktet for tilsynsbesøket medlemmer av konsernledelsen, men etter organisasjonsendringer i februar 2026 er lederne for 2. linjefunksjonene ikke medlemmer av konsernledelsen.

For å utøve ansvaret som Konserndirektør Risikostyring på en aktiv og god måte over tid kreves en nær dialog med både konsernsjef, øvrig konsernledelse og styret. Finanstilsynet mener muligheten til løpende god dialog om risiko med både konsernledelsen og styret blir mindre når lederen for risikostyringsfunksjonen ikke er i konsernledelsen. Finanstilsynet mener beste praksis i store banker er at leder for risikostyring er medlem av konsernledelsen og at det best sikrer virksomhetsstyringen når leder av risikostyringsfunksjonen er medlem av øverste ledelse.

Finanstilsynet noterer at styret var involvert i drøftinger med konsernsjefen om de organisatoriske endringene, og at styrets vurdering er at endringene har økt kontrollfunksjonenes uavhengighet til konsernledelsen. Finanstilsynet noterer at etablerte og nye tiltak skal sikre at kontrollfunksjonene fortsatt har tilgang til all relevant informasjon og mulighet for en proaktiv dialog om og påvirkning av risikoforhold samt at styret løpende vil evaluere effektene av organisasjonsendringene. Finanstilsynet forventer at det gjennomføres en evaluering av organisasjonsendringen innen utgangen av 2027.

3.3 Systemet for internkontroll og risikostyring

3.3.1 Risikovurderinger og internkontroll

Det følger av finansforetaksloven § 13-5 første ledd at finansforetak skal ha hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko foretaket er, eller kan bli, eksponert for. CRR/CRD-forskriften § 36 stiller blant annet krav om at risikoer knyttet til vesentlige endringer skal identifiseres og evalueres. Nye produkter og tjenester skal også vurderes ut fra risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering før de tas i bruk, jf. hvitvaskingsloven § 7. Det samme gjelder der det tas i bruk ny teknologi. Også forbrukernes interesser forventes å inngå i risikovurderingene. Etter CRR/CRD-forskriften § 37 skal gjennomføringen av internkontrollen vurderes løpende av ledere på alle vesentlige virksomhetsområder. Lederne skal videre dokumentere hvordan de operasjonaliserer ansvaret for løpende risikokontroll i sitt ansvarsområde og vurdere behovet for tiltak. Finanstilsynet peker på at ledernes evaluering av nøkkelkontrollene er avgjørende for å oppfylle dette forskriftskravet. Vurderingene av internkontrollen skal minst årlig oppsummeres av daglig leder og behandles av styret. Daglig leder har det overordnede ansvaret for å etablere et godt kontrollmiljø på alle nivåer i foretaket.

SpareBank1 Sør-Norge har utarbeidet retningslinjer og rutiner samt etablert praksis for å utarbeide risikovurderinger før vesentlige endringer og lansering av nye produkter. Prosessen understøttes av et saksbehandlingssystem. I prosessen skal risikoer identifiseres og følges opp med vurdering av behovet for kontrolltiltak. Finanstilsynet mener banken har etablert en hensiktsmessig prosess.

Banken gjennomfører en årlig prosess for vurdering av internkontrollen som er basert på et ensartet spørreskjema til lederne. Prosessen tilrettelegges av Risikostyring, som også tilrettelegger for konsernsjefens oppsummerende vurdering til styret. Banken har beskrevet krav til internkontroll i Policy for operasjonell risiko. Konsernledelsen, ledere i konsernselskaper og utpekte system- og prosesseiere skal sikre at nødvendige kontrolltiltak er etablert og aktive, for å redusere risikoer. I bankens Standard for operasjonell risiko er det gitt føringer for kontrolltiltak og stilt krav til at det enkelte ansvarsområde skal ha oversikt over sentrale kontrolltiltak med nærmere spesifisert dokumentasjon av tiltakene. Det stilles også krav om at etablerte kontrolltiltak skal evalueres jevnlig for å sikre at de fungerer etter hensikten. Evalueringen skal foretas i førstelinjen og dokumenteres. Frekvensen er knyttet til risikonivået som tiltaket skal begrense. Andre forsvarslinje skal overvåke fremdriften på førstelinjens arbeid med tiltak.

Finanstilsynet mener at innretningen på bankens prosess for å vurdere gjennomføringen av internkontrollen og rapporteringen av status fremstår som overordnet og ikke i tilstrekkelig grad utformet for å vurdere risikopunkter som er spesifikke for den enkelte leders virksomhetsområde. Det er ikke dokumentert at de enkelte kontrolltiltakene i lederens ansvarsområde blir evaluert. Bankens prosess for å vurdere praktiseringen av internkontroll bør tilpasses bedre til spesifikke risikoer og kontrollbehov i hver enkelt enhet og prosess.

Det fremgår av Standard for operasjonell risiko at 1. linjen har ansvaret for styring og kontroll med operasjonelle risikoer, men Finanstilsynet kan ikke se at banken har implementert kravene i Standard for operasjonell risiko når det gjelder dokumentasjon av kontrolltiltak og evaluering av disse. Finanstilsynet mener at banken må styrke arbeidet med å dokumentere vurderingene av arbeidet med internkontrollen og kontrollaktiviteter.

Banken bør også styrke prosessen med å følge opp at avtalte tiltak i forhold til svakheter som internrevisjonen peker på i sine rapporter blir gjennomført som avtalt.

3.3.2 Risikoappetitt

Styret skal etter finansforetaksloven § 13-6 fjerde ledd overvåke og styre foretakets samlede risiko og jevnlig vurdere om styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten. Finanstilsynet forventer at styret jevnlig vedtar hvilke typer risiko og i hvilket omfang banken er villig til å eksponeres mot for at foretaket skal nå sine forretningsmessige mål, og at det etableres et system for å sikre risikostyring i tråd med vedtatt risikoappetitt. Et risikoappetittrammeverk bør være etablert som en vesentlig del av risikostyringssystemet i de største bankene. Det må omfatte hele foretaket og bidra til å synliggjøre mulige negative konsekvenser av alle vesentlige risikoeksponeringer, også mulige fremtidige risikoer. Rammeverket bør sikre at all vesentlig risiko vurderes og følges opp mot vedtatte risikorammer og -mål. Det skal ramme inn hva banken vurderer som akseptabel risikotaking og dermed fungere som et forsvar mot overdreven risikotaking. Å etablere et effektivt risikoappetittrammeverk vil også bidra til utviklingen av en sterk risikokultur.

Dokumentasjon og prosess

Finanstilsynet forventer at et rammeverk for risikoappetitt skal være grundig og helhetlig dokumentert. Dokumentasjonen må tydelig vise hvordan rammeverket henger sammen med øvrige sentrale planer og styringsdokumenter, samt avklare ansvarsforhold og begreper. Formålet er å sikre at risikoappetittrammeverket er godt kjent, samtidig som det gir klarhet i de underliggende forutsetningene og de krav som gjelder for ulike funksjoner og ansatte i foretaket. Det bør foreligge en oversiktlig og systematisk inndeling av relevante risikoområder og tilhørende risikotyper. Selv om rammeverket kan beskrives i flere forskjellige styringsdokumenter, forventer Finanstilsynet at det utarbeides et overordnet og oppsummerende dokument.

SpareBank 1 Sør-Norges Policy for risiko- og kapitalstyring beskriver sentrale overordnede prinsipper knyttet til styring av kapital og vesentlige risikoer. Standard for fastsettelse og oppfølging av konsernets risikoprofil beskriver ansvar, krav, styrende prinsipper og prosess når det gjelder konsernets risikoprofil. Banken har definert risikovilje tilsvarende den vanlige betydningen av risikoappetitt, lik den maksimale risikoeksponering som er ønskelig å ta for å nå bankens mål. I dokumentet Overordnet risikoprofil har banken gjengitt overordnet kvantitativ risikovilje for to ulike scenarioer, henholdsvis en normal konjunktursyklus og et alvorlig økonomisk tilbakeslag. For likviditetsrisiko og kredittkvalitet samt for et lite utvalg nøkkeltall som gjelder kapitaldekning og resultat er risikoviljen uttrykt som rammer for tilhørende risikoparametere. Disse risikoparametrene er beskrevet og begrunnet i eget dokument. Overordnet risikoprofil revurderes minst årlig og vedtas av styret. Et ytterligere styringsdokument omhandler risikostrategier for sju risikotyper, hvorav bare to er overlappende med risikotypene i overordnet risikoprofil. For hver risikotype er den vedtatte risikoviljen beskrevet både overordnet (lav/moderat) og med utdypende risikoutsagn. I tillegg gjengis risikoviljen i form av strategiske risikorammer eller styringsparametere for de enkelte risikoene. Finanstilsynet peker på at banken har definert begrepet risikoprofil litt ulikt i de

forskjellige dokumentene, og viser til at det er en utbredt praksis å benytte uttrykket risikoprofil om den faktiske status for risikoene på et gitt tidspunkt.

Finanstilsynet har merket seg at SpareBank 1 Sør-Norge har mange dokumenter som er med å beskrive og ramme inn styringen av vesentlige risikoer. Finanstilsynet vurderer at dokumentene hver for seg beskriver ulike elementer og nivåer av rammeverket, men at det fremstår som krevende å se en klar sammenheng fra overordnet risikoprofil til de ulike risikorammene og styringsparameterne som er vedtatt på lavere nivåer. Finanstilsynet mener banken bør vurdere om en mer samlet og komprimert fremstilling kan bidra til at sammenhenger kan bli tydeligere og at rammeverket blir lettere tilgjengelig for interessenter som ikke er direkte involvert i utarbeidelsen av det. Finanstilsynet mener videre at risikokategoriseringen banken har dokumentert bør videreutvikles for å gi støtte til en mer helhetlig og sammenhengene fremstilling av risikobildet.

Roller og ansvar

En effektiv styring av virksomheten i en stor bank med bruk av et risikoappetitrammeverk forutsetter at det er klar ansvars- og oppgavefordeling og at interessenter på ulike nivåer involveres, herunder styret og øverste ledelse ("top down") samt øvrige ledelsesnivåer og relevante risikoeksperter ("bottom up"). Finanstilsynet forventer at risikostyringsfunksjonen har ansvar for at et helhetlig risikoappetitrammeverk etableres og implementeres som en sentral del av risikostyringen i foretaket, men at også andre sentrale funksjoner er direkte involvert. Det gjelder særlig konsernsjef, økonomi-/finansfunksjonen og compliancefunksjonen, men det påhviler den samlede ledelsen å bidra til at rammeverket gjennomføres i hele organisasjonen.

SpareBank 1 Sør-Norges Standard for fastsettelse og oppfølging av konsernets risikoprofil beskriver ansvar som risikoeiere, risikodirektør, konsernsjef og styret har når det gjelder den aktuelle prosessen. Ansvaret som risikoeier for de enkelte risikosegmentene som inngår i overordnet risikoprofil er tildelt konserndirektører og beskrevet i dokumentet som begrunner risikoviljen, men Finanstilsynet peker på at ansvaret for andre risikotyper er mindre tydelig i risikostrategiene. Med unntak av stillingsinstruks til Konserndirektør Risikostyring, vises det i de øvrige stillingsinstruksene ikke til ansvar eller rolle når det gjelder risikoappetitt. I bankens risikotaksonomi fremgår det informasjon om risikoeiere og premissgivere, men fremstillingen er ikke fullstendig. Stillingsinstruksen til Konserndirektør Risikostyring viser til ansvar for utarbeidelse av forslag til risikoprofil og risikostrategier samt å følge opp og rapportere om risiko.

Finanstilsynet mener at roller og ansvar knyttet til bankens rammeverk for risikovilje bør fremgå mer fullstendig i et oppsummerende dokument som beskriver rammeverket. Også i den enkelte konserndirektørs stillingsinstruks bør ansvaret knyttet til risikoappetitrammeverk fremgå. Etter Finanstilsynets vurdering er dette relevant for flertallet av konserndirektørene. CFO har ansvar for flertallet av risikoene i overordnet risikoprofil. Dette bør fremgå av stillingsinstruksen. Videre bør compliancefunksjonens rolle og ansvar for etterlevelsesrisikoer tydeliggjøres både i rammeverket og i stillingsinstruksen.

Risikorammer og -måling

Finanstilsynet forventer at styret i store banker vedtar overordnede rammer for risikoappetitt for alle vesentlige risikoer som forretningsmodellen medfører for å sikre at risikoer følges opp løpende. Overordnede rammer bør fordeles videre som operasjonelle styringsrammer for de ulike forretningsenhetene på en helhetlig og sammenhengende måte. Videre bør risikoindikatorer tas i bruk, særlig for å gjøre ikke-finansielle risikoer målbare. Risikorammer bør settes slik at de muliggjør en effektiv styring av risikotakingen, både med hensyn på risikonivå og -typer. Risikorammene bør uttrykke viljen banken har til å påta seg risiko for å nå sine forretningsmål.

SpareBank 1 Sør-Norge har vedtatt kvantitative risikorammer som uttrykker konsernets risikovilje både på et overordnet nivå for et fåtall risikotyper og mer omfattende risikostrategiske rammer. Sistnevnte rammer skal i henhold til risikostrategidokumentet ta utgangspunkt i overordnet risikovilje. Ettersom det er liten grad av overlapp og sammenheng mellom risikoene som inngår i overordnet risikovilje og risikoene som omhandles i risikostrategiene, er det Finanstilsynets

vurdering at en bedre sammenheng mellom de to nivåene bør etableres. Finanstilsynet vurderer likevel at rammene for overordnet risikoappetitt og de risikostrategiske rammene i sum dekker vesentlige risikoer som forretningsmodellen medfører, men for ikke-finansielle risikoer, særlig for etterlevelsrisikoer, bør banken videreutvikle sine metoder for å konkretisere risikoappetitt og å måle det faktiske risikonivået.

Den overordnede risikoviljen for kredittkvalitet på BM-området er fordelt på kredittstrategiske rammer for området tre ulike delsegmenter. For å styrke operasjonaliseringen av overordnet risikovilje også for andre risikotyper mener Finanstilsynet at banken bør gjøre en tilsvarende fordeling av rammer ned på ulike forretningsområder. En slik fordeling kan uttrykkes i form av både kvantitative og kvalitativt formulerte rammebegrensninger. Kvalitative rammer med støtte av relevante risikoindikatorer vurderes å være særlig aktuelle for ulike typer etterlevelsrisiko og andre operasjonelle risikoer.

Rapportering om risiko og etterlevelse

Styret skal sikre seg informasjon om risikonivået i virksomheten tilstrekkelig hyppig og i tilstrekkelig omfang (CRR/CRD-forskriften § 35 første ledd). Finanstilsynet forventer at risikostyrings- og etterlevelsfunksjonen informerer om faktisk eksponeringsnivå for risikoområdene hver av funksjonene har ansvar for å følge opp og at dette ses opp mot risikoappetitten som styret har vedtatt. Rapporteringen bør gi styret tilstrekkelig informasjon om risikobildet i de vesentlige forretningsområdene og i vesentlige datterforetak og tilknyttede foretak. Rapporteringen bør også legge vekt på å belyse mulige utviklingstrekk og fremvoksende risikoer. Informasjonen til styret og ledelsen bør engasjere til relevante diskusjoner om risiko og danne grunnlag for å vurdere behovet for å iverksette tiltak.

Bankens risikostyringsfunksjon utarbeider en risikorapport som presenteres for styret kvartalsvis. Rapporten innledes med en oppsummerende risikovurdering av 12 ulike risikoområder, herunder geopolitikk og makro, der risikostyringsfunksjonen kommuniserer en overordnet vurdering av risikosituasjonen i form av trafikklysfarger for de 12 risikoområdene. I rapportens hoveddel utdypes vurderingene av de 12 risikoområdene nærmere. Risikotyper fra både overordnet risikovilje og de underliggende risikostrategiene er inkludert. Avslutningsvis har rapporten fremstillinger av bankens risikoeksponering i forhold til bankens fastsatte risikorammer. Denne delen er støttet av tabeller og grafer som også i noen grad viser utvikling over tid. Dette følger i hovedsak som vedlegg til rapporten.

Finanstilsynet vurderer at risikorapporten er omfattende og informativ, men at den i for liten grad er innrettet mot å formidle vurdert risikoeksponering i forhold til vedtatt risikovilje. Status og utvikling er ikke drøftet systematisk i forhold til de fastsatte risikorammene i konsernets risikoappetitt. Dermed etableres ikke et tydelig grunnlag for konkrete diskusjoner som kan være relevante for å vurdere bankens risikoeksponering. Finanstilsynet mener at utformingen av risikorapporten bør endres slik at styret får en enklere og mer direkte inngang til vurderinger av relevante risikoforhold sett i forhold til den fastsatte risikoviljen. Et dashboard som gir en overordnet oversikt over vurdert status for alle vesentlige risikotyper, både finansielle og ikke-finansielle, vil etter Finanstilsynets vurdering kunne være egnet til å gi styret og ledelsen et helhetlig blick på risikoene i forhold til vedtatt risikovilje. Det bør også vurderes å utarbeide tilsvarende dashboard for vesentlige forretningsområder og datterforetak.

Compliancefunksjonen utarbeider hvert kvartal en etterlevelsrapport til styret og ledelsen. Rapporten gir innsikt om funksjonens aktiviteter og vurdert status for etterlevelse av relevante risikoområder i banken og på konsernnivå. Finanstilsynet noterer at banken, som ledd i å styrke styringen av compliancerisikoer, har satt i gang et arbeid med å etablere et sett nøkkelindikatorer for å måle compliancerisiko. Finanstilsynet mener at dette arbeidet også bør legges til grunn for å inkludere ikke-finansielle risikoer i bankens overordnede risikoprofil. Det vil bidra til å styrke ledelsens og styrets oversikt og oppfølging av etterlevelsrisikoer.

Uavhengig vurdering

Etter finansforetaksloven § 8-16 skal internrevisjonen minimum årlig rapportere til styret om risikostyringen og internkontrollen i virksomheten. Som grunnlag for rapporteringen skal internrevisjonen på jevnlig basis, og risikobasert vurdere ulike elementer av foretakets organisering og dets system for risikostyring og internkontroll. Finanstilsynet forventer at internrevisjonsfunksjonen jevnlig inkluderer vurderinger av om foretaket har implementert et helhetlig og hensiktsmessig risikoappetitrammeverk, og at inspirasjon til forbedringer også hentes fra anbefalinger fra internasjonale standardsettere.

Internrevisor har i 2025 gjennomført et revisjonsprosjekt med mål å vurdere vesentlige deler av bankens rammeverk for risikoappetitt. Internrevisjonen orienterte i september 2025 risikoutvalget om sine vurderinger og forbedringsforslag som del av statusrapport for første halvår.

Vi ber foretaket sende kopi av tilsynsrapport til revisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonsleder

Frode Holmeide
senior tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.